

Илӛс — Рақами ҳашт

Ерихӯ

Jeff Pippenger

2023-10-09

Дар оғози Исроили қадимаи воқеъ ва ҳамчунин дар оғози Исроили муосири рӯхонӣ, хангоми убури Баҳри Сурх ва сипас дар ноумедии бузург, як силсила озмоишҳои пешравона оғоз ёфт, ки дар ниҳоят ба озмоиши охирин расид. Нокомии он озмоиши охирин дар китоби Ададҳо ва дар таърихи миллериён оғози саргардони биёбонро нишон медиҳад.

«Дар тӯли чихил сол беимонӣ, шикояту нолиш ва исён Исроили қадимро аз замини Канъон маҳрум сохт. Ҳамин гуноҳҳо воридшавии Исроили муосирро ба Канъони осмонӣ ба таъхир андохтаанд. Дар ҳеч яке аз ин ду ҳолат ваъдаҳои Худо айбдор набуданд. Ин беимонӣ, дунёпарастӣ, такдиснаёфтагӣ ва низоъ дар миёни қавме ки худро аз они Худованд мешуморанд, сабаб шудааст, ки мо ин қадар солҳои зиёд дар ин ҷаҳони гуноҳ ва андӯҳ боқӣ бимонем.»

«Шояд лозим ояд, ки мо ба сабаби саркашӣ ҳанӯз солҳои зиёд дар ин ҷаҳон бимонем, чунон ки бо фарзандони Исроил шуд; аммо ба хоҳири Масех, қавми Ё набояд бо нисбат додани оқибати роҳи нодурусти худ ба Худо, гуноҳро бар гуноҳ биафзоянд».

Evangelism, 696.

Дар анҷоми таърихи Исроили қадим, чунон ки дар оғоз, як раванди озмоиши тадриҷӣ вучуд дошт, ки он замоне ба поён расид, ки Исроили воқеии қадим ба асорат дар Бобил бурда шуд. Дар анҷоми Исроили рӯҳонии муосир низ онҳо бо як раванди озмоиши тадриҷӣ рӯ ба рӯ хоҳанд шуд. Ин раванд замоне ба поён мерасад, ки адвентистони Лодикия хангоми қонуни рӯзи якшанбе сарнагун карда мешаванд. Чунон ки бо Исроили қадим буд, Исроили муосир низ ба асорати Бобили рӯхонӣ бурда хоҳад шуд.

Ҳаракати миллерӣ, ки ба таври набавӣ дар соли 1798 оғоз ёфт ва расман дар соли 1863 анҷом пазируфт, намунаи ҳаракати яксаду чилу чаҳор ҳазор аст, ки дар соли 1989 оғоз мешавад ва дар поёни муҳлати имтиҳони башар ва Омади Дуюми Масех ба анҷом мерасад. Дар миёни анҷоми ҳаракати миллерӣ ва фаро расидани ҳаракати пурқудрати фариштаи сеюм, таърихи калисои қонунан сабтшудаи адвентистони рӯзи ҳафтуми Лудикия қарор дорад.

«Фақат сафари ёздаҳрӯзае миёни Сино ва Қодеш, бар ҳудудҳои Канъон, воқеъ буд; ва бо умеди он ки ба зудӣ ба он замини неку дилпазир дохил хоҳанд шуд, лашкарҳои Исроил, хангоме ки абр билохира барои ҳаракати пешравона аломат дод, боз раҳпаймоии худро аз сар гирифтанд. Яхува дар берун овардани онҳо аз Миср қорҳои аҷоиб ба амал оварда буд, ва акнун, ки онҳо расман аҳд баста буданд Ёро ҳамчун Ҳокими худ қабул кунанд ва ҳамчун қавми баргузидаи Ҳаққи Таъоло эътироф шуда буданд, чӣ баракатҳое набояд интизор мешуданд?» Патриархҳо ва анбиё, 376.

Сафари кӯтоҳи онҳо ба сабаби беимонӣ ва нофармониашон ба чиҳил сол тӯл кашид. Агар онҳо имоне зоҳир менамуданд, ки бар раҳони пурқудраташон аз ғуломӣ бино ёфта буд, ба зудӣ аз рӯди Ёрдун убур карда, ба Замини Мавҷуд дохил мешуданд. Нахустин монеаи онҳо баъд аз он ҳамон монеае мебуд, ки баъдтар Ҳушаъ онро бар дӯш гирифт. Пас аз чиҳил сол, Исроили ҳақиқӣ биёбонро барои Замини Мавҷуд тарк кард, ва Ерихӯ қадами аввалини онҳо буд; ва он ҳамчун рамзи қудрати Худо барои наҷот ба ҳар касе ки имон меоварад, меистад. Ерихӯ ҳамчунин рамзи он корест, ки ҳаракати Миллерит мебоист дар соли 1863 бо он рӯ ба рӯ мегашт, вале онҳо ба биёбон ақибнишинӣ карданд. Рамзшиносии Илёс бевосита бо рамзшиносии Ерихӯ пайваст аст, ва муфид аст, ки иртиботи таърихӣ Илёс бо Ерихӯ баррасӣ карда шавад.

Ва боқимондаи қорҳои Умрӣ, ки ба ҷо овард, ва қудрате ки нишон дод, оё дар китоби таърихӣ подшоҳони Исроил навишта нашудааст? Ва Умрӣ бо падарони худ ҳобид, ва дар Сомария дафн карда шуд; ва писараш Аҳъоб ба ҷои ӯ подшоҳӣ кард. Ва дар соли сию ҳаштуми Осо, подшоҳи Яҳудо, Аҳъоб ибни Умрӣ бар Исроил подшоҳӣ қарданро оғоз намуд; ва Аҳъоб ибни Умрӣ бар Исроил дар Сомария бисту ду сол подшоҳӣ кард. Ва Аҳъоб ибни Умрӣ дар назари Худованд бештар аз ҳамаи онҳое ки пеш аз ӯ буданд, бадӣ кард. Ва воқеъ шуд, ки гӯё барои ӯ дар гуноҳони Ёробъом ибни Набот роҳ рафтан чизи сабуке буд, бинобар ин Изобал духтари Ётбаал, подшоҳи Сидўниёно ба занӣ гирифт, ва рафта Баалро ибодат кард ва ба ӯ сачда намуд. Ва барои Баал дар хонаи Баал, ки дар Сомария бино карда буд, қурбонгоҳе барпо намуд. Ва Аҳъоб Ашера сохт; ва Аҳъоб бештар аз ҳамаи подшоҳони Исроил, ки пеш аз ӯ буданд, Худованд Худои Исроилро ба ғазаб овард. Дар айёми ӯ Ҳиил аз Байт-Ил Ерихӯро бино кард: таҳкурсии онро бар Абиром, нахустзодаи худ, гузошт, ва дарвозаҳои онро бар Сагуб, писари хурдии худ, барпо намуд, мувофиқи каломи Худованд, ки ба воситаи Ҳушаъ ибни Нун гуфта буд. Ва Илёс Тишбӣ, ки аз соқинони Чильод буд, ба Аҳъоб гуфт: «Ба ҳаёти Худованд Худои Исроил, ки дар ҳузури Ё меистам, дар ин солҳо шабнам ва борон нахоҳад буд, ҷуз ба сухани ман». 3 Подшоҳон 16:27–17:1.

Мухорибае, ки Илёс дар кӯҳи Кармил бо худоёни Аҳъоб ва Изобал дошт, ҷавобе буд ба иртидоди подшоҳи ҳафтуми подшоҳии шимолии Исроил, ки «беш аз ҳамаи подшоҳони Исроил, ки пеш аз ӯ буданд, Худованд Худои Исроилро ба ҳашм овард». Калимаи «ба ҳашм овард» дар ин порча ишораест ба «рӯзи иғво», ки онро озмоиши даҳум дар Ададҳо чордахум намояндагӣ мекард. Ба ҳашм овардани Худо аз ҷониби Аҳъоб намояндаи охиринаи даҳ озмоише буд, ки бар асари хабари бади даҳ ҷосус дар Ададҳо чордахум ба вучуд омад. Бинобар ин, он озмоиши охирин барои ҳаракати Миллеритӣ ва озмоиши охирин барои яқсаду чилу чор ҳазорро ифода мекунад.

Аз ин рӯ, чунон ки Рӯхулқудс мегӯяд: «Имрӯз, агар овози Ёро бишнавед, дилҳои худро саҳт накунад, чунон ки дар вақти исён, дар рӯзи озмоиш дар биёбон». Ибриён 3:7, 8.

Дар он «рӯзи иғвогарии» набавай, ки Аҳъоб онро муаррифӣ мекард, пайғамбар Илёс дуо гуфт, ки агар лозим бошад, Худо бар Исроил довариро оварад, то қавми Ё аз гуноҳное, ки дар онҳо иштирок мекарданд, тавба намоянд.

Мардуми Исроил тадричан тарси худ ва эҳтироми худро нисбат ба Худо аз даст дода буданд, то ба дараҷае ки каломи Ё, ки ба воситаи Ехушаъ гуфта шуда буд, дигар назди онҳо ҳеҷ вазне надошт. «Дар рӯзҳои [Аҳъоб] Ҳиил, бетилӣ, Ерихоро бино кард: таҳкурсии онро бар Абироми нахустодаи худ гузошт, ва дарвозаҳои онро бар Сегуб, писари хурдии худ, барпо намуд, мувофиқи каломи Худованд, ки Ё ба воситаи Ехушаъ ибни Нун гуфта буд.»

«Дар айёме ки Исроил аз имон бармегашт, Илёс ҳамчун пайғамбари содиқу ҳақиқии Худо боқӣ монд. Чони вафодори Ё саҳт ба изтироб афтада буд, зеро мидид, ки беимонӣ ва хиёнат бо шитоб фарзандони Исроилро аз Худо чудо месозад, ва Ё дуо мекард, ки Худо қавми Худро наҷот диҳад. Ё зорӣ мекард, ки Худованд қавми гунаҳкори Худро тамоман рад накунад, балки агар лозим бошад, ба воситаи довариҳои онҳоро ба тавба бедор созад ва нагузорад, ки онҳо дар гуноҳ то ба ҳадде боз ҳам бештар пеш раванд ва ба ин васила Ёро ба он водор намоянд, ки онҳоро ҳамчун як миллат нобуд созад.»

«Пайёми Худованд бар Илёс нозил шуд, ки назди Аҳъоб рафта, ба сабаби гуноҳони Исроил маҳкумияти довариҳои Ёро эълон намояд. Илёс шабу рӯз сафар кард, то ба қасри Аҳъоб расид. Ё иҷозати даромадан талаб накард ва мунтазир намонд, ки расман аз Ё эълон кунанд. Барои Аҳъоб комилан ногаҳон, Илёс дар либосҳои дуруште, ки одатан анбиё мепӯшиданд, пеши подшоҳи дар ҳайратмондаи Сомария меистад. Ё барои ҳозиршавии ногаҳонии худ, бе даъват, ҳеҷ узре пеш намеорад; балки, дастҳояшро ба сӯи осмон боло бурда, ба Худои зинда, ки осмонҳову заминро офаридааст, бо ҷиддияти муқаддас он довариҳои, ки бар Исроил ҳоҳад омад, тасдиқ мекунад: “Дар ин солҳо на шабнам ҳоҳад буд ва на борон, магар мувофиқи каломи ман.”»

«Ин маҳкумкунӣ тақдирхандаи довариҳои Худо ба сабаби гуноҳҳои Исроил бар подшоҳи муртад чун раъду барқ фурӯд омад. Ё гӯё аз ҳайрат ва ваҳшат фалаҷ шуда буд; ва пеш аз он ки аз шигифтии худ ба худ ояд, Илёс, бидуни он ки барои дидани таъсири паёми худ мунтазир монад, ҳамон қадар ногаҳон, ки омада буд, нопадид шуд. Кори Ё ин буд, ки каломи войро аз ҷониби Худо баён кунад, ва Ё дарҳол канор рафт. Каломи Ё ганҷинаҳои осмонро баста буд, ва каломи Ё ягона калиде буд, ки метавонист онҳоро боз кунад». Шаҳодатҳо, ҷилди 3, 273.

Исроил фаромӯш карда буд, ки Ехушаъ ба онҳо ба таври қатъӣ амр фармуда буд, ки бо халқҳои бутпараст муошират накунанд ва ҳаргиз Ерихӯро аз нав бино насозанд. Гарчанде ҷанги Ерихӯ намоиши азими қудрати Худо ва рамзи ваъдаи Худо буд, ки қавми Худро ба Замини Мавҷуд ҳоҳад даровард, бо Ерихӯ ҳамчунин гуноҳ, лаънат ва наҷоте низ вобаста буд. «Гуноҳ» гуноҳи Охон буд, ки ба сарват ва нуфузи Ерихӯ тамаъ кард; «лаънат» бар ҳар касе буд, ки Ерихӯро аз нав бино мекард; ва фоҳиша Роҳоб «наҷот»-ро намояндагӣ мекард. Охон ҷомаи зебои Бобилиро мехост. Ё гумон дошт, ки метавонад гуноҳи худро пинҳон кунад, чунон ки Одам ва Ҳавво кӯшиданд гуноҳи худро бо либосе аз баргҳои анҷир пинҳон намоянд. Охон шукуфоие, ки Ерихӯ намояндагӣ мекард, мехост, ва орзу дошт бо Бобил алоқаманд бошад.

Ериҳо ҳамчун рамзи кори ба ҷаҳон расондани паёми фариштаи сеюм пеш ниҳода шудааст, вале он ҳамчунин дар бораи гуноҳи дӯст доштан ва эътимод бастан ба ҷаҳон хушдореро дар бар дорад. Рамзи Ериҳо ҳамчунин лаънатеро бар зидди аз нав бино кардани Ериҳо дар бар мегирад, ва Раҳоб намояндаи онҳост, ки ханӯз дар Бобил мебошанд ва хангоме ки нидои баланди фариштаи сеюм эълон мегардад, аз он берун меоянд.

Чони содики Илёс ғамгин гардида буд. Хашми ӯ барангехта шуд, ва ӯ барои ҷалоли Худо ғайрат дошт. Ӯ дид, ки Исроил ба муртадии даҳшатовар ғӯтавар шудааст. Ва хангоме ки корҳои бузургеро, ки Худо барои онҳо ба ҷо оварда буд, ба ёд меовард, аз ғаму ҳайрат фаро гирифта мешуд. Аммо аксарияти мардум ҳамаи инро фаромӯш карда буданд. Ӯ ба ҳузури Худованд омад ва, бо ҷоне аз азоб фишурда, илтиҷо кард, ки Ӯ қавми Худро начот диҳад, агар лозим бошад, ҳатто ба воситаи доварихо. Ӯ аз Худо хоҳиш кард, ки шабнам ва боронро, ин ганҷинаҳои осмонро, аз қавми носипоси Худ боздорад, то Исроили муртад беҳуда ба худоёни худ, ба бутҳои тиллоӣ, ҷӯбин ва сангини худ, ба офтоб, моҳ ва ситорагон нигарад, то заминро об диҳанд ва онро ҳосилхез гардонанд ва сабзиши фаровон ба вучуд оваранд. Худованд ба Илёс гуфт, ки дуои ӯро шунидааст ва шабнам ва боронро аз қавми Худ бозмедорад, то он даме ки онҳо бо тавба ба сӯи Ӯ бозгарданд.

Худо халқи Худро ба таври махсус аз омехта шудан бо халқҳои бутпарастии атрофашон муҳофизат карда буд, мабодо дилҳояшон бо боғҳои хушманзар ва зиёратгоҳҳо, маъбадҳо ва қурбонгоҳҳое, ки ба гаронтарин ва фиребандатарин шакл ороста шуда буданд, фирефта гардад, то ҳиссиётро фасод бахшанд ва Худо дар зехни мардум ҷойгузин карда шавад.

«Шаҳри Ериҳӯ ба бутпарастии аз ҳад зиёди фосидона бахшида шуда буд. Сокинони он бисёр сарватманд буданд, вале тамоми боигарияро, ки Худо ба онҳо дода буд, атои худоёни хеш мешумориданд. Онҳо тилло ва нуқраи фаровон доштанд; аммо, монанди мардумони пеш аз Тӯфон, фосид ва куфргӯ буданд ва бо аъмоли шариронаи худ Худои осмонро таҳқир мекарданд ва ба ҳашм меоварданд. Доварии Худо бар зидди Ериҳӯ бедор гардид. Он қалъаи мустаҳкаме буд. Аммо Сарвари лашкари Худованд Худи Ӯ аз осмон омад, то лашкарҳои осмониро дар ҳамла бар шаҳр роҳбарӣ намояд. Фариштагони Худо деворҳои азими онро дошта, ба замин фурӯ афканданд. Худо гуфта буд, ки шаҳри Ериҳӯ малъун хоҳад буд ва ҳамаи сокинонаш, ба ғайр аз Раҳоб ва аҳли хонадонаш, ҳалок хоҳанд шуд. Инҳо бояд начот меёфтанд, зеро Раҳоб ба фиристодагони Худованд илтифот нишон дода буд. Каломи Худованд ба қавм чунин буд: “Ва шумо, ба ҳар сурат, худро аз чизи малъун нигоҳ доред, мабодо худатон малъун гардед, вақте ки аз чизи малъун бигиред ва урдугӯҳи Исроилро лаънатзада ва гирифтори мусибат гардонед”. “Ва Еҳушаъ дар он вақт онҳоро қасам дод ва гуфт: Малъун бод он мард дар ҳузури Худованд, ки бархезад ва ин шаҳри Ериҳӯро аз нав бисозад: таҳкурсии онро бар нахустзодаи худ хоҳад ниҳод, ва дарвозаҳои онро бар писари хурдии худ барпо хоҳад кард”.

«Худо нисбат ба Ериҳӯ басо дақику саҳтгир буд, мабодо қавм ба чизҳое, ки сокинони он парастид карда буданд, мафтун гардида, дилҳояшон аз Худо мунҳариф шавад. Ӯ қавми

Худро бо амрҳои қатъитарин нигоҳбонӣ кард; вале, бо вучуди он ҳукми чиддие ки Худо ба воситаи даҳони Еҳушаъ дода буд, Охон чуръат кард, ки аз он таҷовуз намояд. Ҳирси ӯ ӯро водошт, ки аз ганҷҳое бигирад, ки Худо ба ӯ даст расондан ба онҳоро манъ карда буд, зеро лаънати Худо бар онҳо буд. Ва ба сабаби гуноҳи ҳамин мард, Исроили Худо дар пеши душманонашон мисли об нотавон гардиданд.»

«Юшаъ ва пирони Исроил дар андуҳи бисёр саҳт буданд. Онҳо дар пеши сандуқи Худо бо фурӯтанини ниҳоят паст сар ба замин ниҳода буданд, зеро ки Худованд бар қавми Худ ғазабнок шуда буд. Онҳо дар хузури Худо дуо мегуфтанд ва гиря мекарданд. Худованд ба Юшаъ гуфт: “Барҳез; чаро ба ин тарз рӯй бар замин ниҳодаӣ? Исроил гуноҳ кардааст, ва онҳо низ паймони Маро, ки ба онҳо амр фармуда будам, вайрон намудаанд; зеро ки аз он чизи малъун низ гирифтаанд, ва ҳам дуздӣ кардаанд, ва низ риё намудаанд, ва онро ҳатто дар миёни қолаби худ ниҳодаанд. Бинобар ин, банӣ-Исроил натавонистанд дар пеши душманони худ истодагӣ намоянд, балки аз пеши душманони худ ақиб гаштанд, зеро ки малъун шудаанд; ва дигар бо шумо нахоҳам буд, магар он ки чизи малъунро аз миёни худ нобуд созед.”»

«Ба ман нишон дода шуд, ки Худо дар ин ҷо чунин нишон медиҳад, ки ӯ ба гуноҳ дар миёни онҳое ки худро қавми ниғаҳдорандаи аҳкоми ӯ мешуморанд, ҷӣ гуна назар мекунад. Онҳое ки ӯ ба таври махсус бо он эҳтиром бахшидааст, ки зухуроти аҷоибӣ қудрати ӯро, чунонки Исроили қадим дид, шохид бошанд, ва ҳатто он гоҳ чуръат мекунанд, ки дастурҳои равшани ӯро нодида гиранд, зеро ғзаби ӯ қарор хоҳанд гирифт. ӯ меҳода ба қавми Худ биомӯзад, ки нофармонӣ ва гуноҳ барои ӯ бағоят нафратовар аст ва набояд ба сабуқӣ ба онҳо назар кард». Testimonies, volume 3, 263, 264.

Қиссаи Ерихӯ хушдореро дар бар мегирад, ки ба қувват ва шукӯҳи ба назар намоёни шаҳри шарир ва сарватманд эътимод накунанд. «Шаҳр» дар нубуввати Китоби Муқаддас подшоҳист, ва Охан либоси Бобулиро гирифт. Либос дар маънои нубувватӣ ҳислатро ифода мекунад; бинобар ин, дар «рӯзҳои охир» пинҳон кардани либоси Бобули аз ҷониби Охан хоҳиши ниҳонеро барои соҳиб шудан ба ҳислати Бобули рӯхонӣ ифода мекунад. Хислат, ё сурати Бобули рӯхонӣ, ҳамон чизест, ки Иёлотӣ Муттаҳида ҳангоме орзу мекунад, ки калисо ва давлатро ба ҳам меоварад.

Бо эҳтимоли ба хизмати маҷбурии ҷанги шаҳрвандӣ ҷалб гардидани ҷавонони ҳаракати Миллерӣ рӯ ба рӯ шуда, ва зарурати ташкилу созмонро дарк намуда, роҳбарони ин ҳаракат ба таври ҳуқуқӣ бо он миллати сарватманде пайванд ёфтанд, ки ҳаргиз набояд ба он ҳамгун мешуданд. Ҳатто Қонуни асосии он кишвари сарватманд ба гунае тарҳрезӣ шуда буд, ки ҳеҷ гоҳ зарур набуд калисое бо давлат пайваست гардад. Дар давраи ҳаракати Миллерӣ мазҳабҳои метавон ёфт, ки то имрӯз низ вучуд доранд; баъзе аз он мазҳабҳо ҳеҷ гоҳ ба муносибати ҳуқуқӣ бо ҳукумати Иёлотӣ Муттаҳида ворид нашудаанд, ва интиҳоби онҳо барои барқарор накардани он муносибат ҳаргиз ба ҳеҷ вачҳ ба ташкилу созмони калисоҳои худӣ онҳо монанди нашудааст.

Пас аз дер замоне, ки Еҳушаъ ҷанги Ерихӯро бурда буд, дар айёми Аҳъоб ҳамаи огоҳиҳои марбут ба муртадии Охон ва нобудии Ерихӯ аз ҷониби қавми муртади Худо фаромӯш шуда

буданд. Илѐс ба Худо дуо кард ва дархост намуд, ки агар лозим бошад, довариҳои Худо ба амал оварда шаванд, то қавми Ё ба тавба оварда шаванд. Вақте Малоқӣ суҳанони охиринаи Аҳди Қадимро сабт мекунад, ваъда дар заминаи он қарор дода шудааст, ки Худованд ҷаҳонро бо лаънат зарба хоҳад зад. Лаънате, ки бо Ерихӯ вобаста буд, бар ҳар касе буд, ки Ерихӯро аз нав бино мекард. Лаънат бар ҳар касе буд, ки мисли Оҳон меҳост ба сарват ва фаровоние, ки бо Ерихӯ вобаста буд, эътимод намояд. «Гуноҳи» Оҳон рамзи хоҳиши пинҳонии ботинии тақдисношуда аст, ки меҳоҳад либоси бобилиро бипӯшад. «Лаънат» барои амали ба иҷро даровардани он хоҳишҳои ботинӣ буд.

Паёми Миллер барои замони ё ҳамон паёми Илѐс буд, ва Ҷанги шаҳрвандӣ довариҳоеро намояндагӣ мекард, ки паёми Илѐсро ҳамроҳӣ мекунанд. Дар миёни Ҷанги шаҳрвандӣ, дар соли 1863, адвентизми миллерӣ Ерихӯро аз нав бино кард, чунон ки аз ҷузъиёти лаънати Еҳушаъ бар ҳар касе ки чунин кунад, маълум мегардад.

Ва Еҳушаъ онҳоро дар он вақт қасам дода, гуфт: «Малъун бод он мард пеши Худованд, ки бархоста, ин шаҳри Ерихӯро бино кунад; бар нахустзодаи худ таҳкурсии онро хоҳад гузошт, ва бар хурдии писарони худ дарвозаҳои онро хоҳад барпо намуд». Еҳушаъ 6:26.

Калимаи «қасам дода» дар амри Юшаъ ҳам савганд аст ва ҳам лаънат. Агар амри Юшаъро бишканӣ, малъун ҳастӣ, ва агар ба савганд вафо кунӣ, муборак ҳастӣ. Калимае, ки ба «қасам дода» тарҷума шудааст, дар Левиён бисту шаш низ ба «ҳафт бор» тарҷума шудааст. Савганд ва лаънати Мусо, чунон ки Дониёл дар боби нӯҳ баён мекунад, бо аз нав сохтани Ерихӯ алоқаманд аст.

Бале, тамоми Исроил шариати Туро вайрон кардаанд, ва аз он рӯй гардониданд, то ки ба овози Ту итоат наkunанд; бинобар ин лаънат бар мо рехта шудааст, ва ҳамон қасаме ки дар шариати Мусо, бандаи Худо, навишта шудааст, зеро ки мо бар зидди Ё гуноҳ кардаем. Дониёл 9:11.

Хоҳар Уайт гуфтааст: «Худо нисбат ба Ерихӯ бисёр дақиқ буд, мабодо мардум ба чизҳое, ки сокинонаш парастида буданд, мафтун гарданд ва дилҳояшон аз Худо рӯй гардонад». Худо дар ба анҷом расонидани нобудии Ерихӯ бисёр дақиқ буд; бинобар ин, Ё дар сабт кардани огоҳие, ки дар Аҳон таҷассум ёфтааст, низ бисёр дақиқ буд. Ё ҳамчунин дар сабт кардани лаънате, ки бо аз нав бино кардани Ерихӯ алоқаманд аст, бодикқат буд ва низ дар муайян сохтани тактикаҳои илоҳие, ки барои фурӯ рехтани деворҳо ба кор бурда шуданд, бодикқат буд.

Бешубҳа, ин Исо буд, ки ҳамчун Сардори лашкари Худованд ба фариштагон амр дод, то деворҳои Ерихӯро фурӯ рехтанд; ва дар Каломи Худо ҳеҷ чиз тасодуфан сурат намегирад, аммо дар ин маврид мо мебинем, ки пайғамбарзан ба мо мегӯяд, ки «Худо нисбат ба Ерихӯ бисёр дақику маҳсус буд». Ҳафт рӯз сандукро гирди шаҳр мебурданд, ва дар нубувват як рӯз ба як сол баробар аст. Ин асл дар оғози чил соли саргардонии биёбон сабт шуда буд, ва дар поёни он чил сол онҳо Ерихӯро ҳафт рӯз давр заданд.

Мувофиқи шумораи он рӯзҳое ки шумо он заминро ҷустуҷӯ кардед, яъне чихил рӯз, барои ҳар рӯз як сол, гуноҳҳои худро чихил сол хоҳед бардошт, ва шикастани аҳди

Маро хоҳед донист. Ададҳо 14:34.

Ҳафт рӯз сандукро гирди шаҳр мебурданд, ва дар рӯзи ҳафтум онро гирди шаҳр «ҳафт бор» давр доданд. Ин ду шоҳиди набавӣ фароҳам меоварад, ки Ерихӯ бо «ҳафт бор»-и қасами Мусо алоқаманд аст. Қавми аҳди Худо коҳинон ҳастанд, ва ҳафт коҳин ҳафт карнайро менавохтанд.

Шумо низ, чун сангҳои зинда, ба сурати хонаи рӯҳонӣ бино карда мешавед, то ки коҳиноти муқаддас бошед ва қурбонҳои рӯҳониро, ки ба воситаи Исои Масеҳ назди Худо мақбуланд, пешкаш намоед. 1 Петрус 2:5.

Карнай, вобаста ба матне ки дар он омадааст, ё паёми хушдорро ифода мекунад, ё довариро, ё даъватро ба ҷамъомади муқаддас. Дар айёми охир карнай бояд аз ҷониби посбонон навохта шавад, чунон ки дар таърихи худ аз ҷониби миллериён навохта шуда буд. Коҳинон посбонорро бар деворҳои Сион ифода мекунанд, ки карнай менавозанд ва қавми Худоро аз довари наздикшаванда огоҳ месозанд, дар айнаи замон ҳамон қавмро ба ҷамъомади муқаддас даъват менамоянд.

Дар Сион карнай навозед, ва бар кӯҳи муқаддаси Ман бонги изтироб баланд кунед; бигзор ҳамаи сокинони замин ба ларза оянд, зеро рӯзи Худованд меояд, зеро ки наздик аст... Дар Сион карнай навозед, рӯзаеро тақдис намоед, маҷлиси тантанавиро даъват кунед. Қавмро ҷамъ оваред, ҷамоатро тақдис намоед, пиронро гирд оваред, кӯдаконро ва ширмаконро ҷамъ кунед; бигзор домод аз хучраи худ берун ояд, ва арӯс аз хилватгоҳи худ. Бигзор коҳинон, хизматгузори Худованд, дар миёни пешайвон ва қурбонгоҳ гиря кунанд, ва бигӯянд: «Ба қавми Худ раҳм намо, эй Худованд, ва мероси Худро ба нанг мадеҳ, то ки халқҳо бар онҳо ҳукмронӣ кунанд; чаро дар миёни қавмҳо бигӯянд: “Худои онҳо кучост?”» Юил 2:1, 15–17.

Паёми карнай — ҳамон паёми Илёс аст. Ҳамаи қурбурдҳои гуногуни калимаи «ҳафт» дар боби шашуми китоби Еҳушаъ, ҳамон калима ё шакли вобастаи ҳамон калимаанд, ки дар Левиён бисту шаш ҳамчун «ҳафт бор» тарҷума шудааст. Аммо таоми афсонаҳое, ки илоҳиётшиносони Лаодикия пешкаш мекунанд, чунин даъво мекунад, ки калимае, ки дар Левиён бисту шаш ба сурати «ҳафт бор» тарҷума шудааст, танҳо пуррагии қудрат, ё комилият, ё дигар гунаҳои аблаҳонаи инкор қардани он аст, ки Миллер дар татбиқ қардани арзиши ададӣ ба калимае, ки ҳамчун «ҳафт бор» тарҷума шудааст, дуруст буд. Коҳинон мардумро ҳафт бор гирди шаҳр бурданд, на ба таври пурра ё комил гирди Ерихӯ. Калимае, ки ҳамчун «ҳафт бор» тарҷума шудааст, арзиши ададӣ дорад!

Дар Ерихӯ, вақте ки қавм фарёд баровард, ин нидои баланди яксаду чилу чор ҳазорро ифода мекард, ки дар боби дуюми китоби Дониёл санге мебошанд, ки бе даст аз кӯҳ бурида шудааст ва ба ҳайкал зада, онро пора-пора месозад.

Ва дар айёми ин подшоҳон Худои осмон подшоҳие барпо хоҳад кард, ки ҳаргиз хароб нахоҳад шуд; ва ин подшоҳӣ ба қавми дигар вогузор нахоҳад гардид, балки ҳамаи ин подшоҳихоро пора-пора карда, нобуд хоҳад сохт, ва худ то абад қоим хоҳад монд. Азбаски ту дидӣ, ки он санг бе дасти инсон аз кӯҳ бурида шуд, ва оҳан, мис, гил, нуқра

ва тиллоро пора-пора кард, Худои бузург ба подшоҳ он чиро, ки баъд аз ин воқеъ хоҳад шуд, маълум гардонидааст; ва хоб яқин аст, ва таъбири он дуруст. Дониёл 2:44, 45.

Худо бо эҳтиёт металҳои қиматбаҳоеро, ки дар Ерихӯ ёфт шуданд, чунин номбар кард: тилло, нукра, мис ва оҳан. Аз лиҳози нубувватӣ, гил қавми Худоро ифода мекунад, чунон ки дар симои Роҳоб намуна ёфтааст. Ерихӯ анҷоми ҳамаи салтанатҳо ва подшоҳиҳои заминиро дар давраи нидои баланди яксаду чилу чор ҳазор намояндагӣ мекунад.

Лекин тамоми нукра, тилло ва зарфҳои мису оҳан барои Худованд муқаддас карда шудаанд; онҳо ба ҳазинаи Худованд дохил хоҳанд шуд. Еҳушаъ 6:19.

Ерихӯ кори фатҳ намудани Замини Ваъдашударо таҷассум мекунад, ки намунаи кори ҳаракати пурқудрати фариштаи сеюм мебошад. Он кор огоҳӣ, лаънат ва наҷот додани онҳое, ки берун аз қоҳинонанд, дар бар мегирад, чунонки инро фоҳиша Роҳоб намояндагӣ мекунад.

«Лаънати» нубуввати Юшаъ баъдтар дар рӯзҳои Аҳъоб ва Илёс ба амал омад. Лаънате, ки бар аз нав бино кардани Ерихӯ эълон шуда буд, ин пешгӯии мушаххасро дар бар дошт, ки марде, ки чунин кунад, ҳангоми барпо кардани дарвозаҳои Ерихӯ писари хурдии худро аз даст хоҳад дод, ва ҳангоми гузоштани таҳкурсии он писари калонии худро аз даст хоҳад дод. Дар замони Илёс, Ҳиил-и Байт-Илӣ он нубувватро ба иҷро расонид, ва писари хурдии ӯ ҳангоми барпо кардани дарвозаҳо мурд, ва писари калонии ӯ ҳангоми гузоштани таҳкурсӣ мурд. «Лаънате», ки бо паёми Илёс алоқаманд аст, ба воситаи кори аз нав бино кардани Ерихӯ таҷассум ёфта буд.

Инак, Ман пеш аз фаро расидани рӯзи бузург ва сахмгини Худованд Илёс-пайғамбарро назди шумо мефиристам; ва ӯ дили падаронро ба сӯи фарзандон ва дили фарзандонро ба сӯи падарони онҳо хоҳад гардонид, мабодо Ман биеям ва заминро бо лаънат бизанам. Малоқӣ 4:5, 6.

Лаънати таърихи миллериӣ, ки бо паёми Илёи Миллер вобаста буд, аз ҷониби Юшаъ пешгӯӣ шуда буд ва дар замони Илёи ва Аҳъоб иҷро гардид.

Дар рӯзгори ӯ Ҳиил-и бет-илӣ Ерихӯро бино кард: таҳкурсии онро бар Абиром, нахустодаи худ, гузошт, ва дарвозаҳои онро бар писари хурдиаш Сагуб барпо намуд, мувофиқи каломи Худованд, ки онро ба воситаи Еҳушаъ ибни Нун гуфта буд. 3 Подшоҳон 16:34.

Лаънати аз нав бино кардани Ерихӯро аз зоҳиршавии қудрате, ки Худо дар фурӯ овардани деворҳои Ерихӯ ба амал овард, ҷудо кардан мумкин нест. Хоҳар Уайт гуфт: «Онҳое ки ӯ онҳоро ба таври махсус шарафманд гардондааст, то зухуроти аҷоибӣ қудрати ӯро, чунон ки Исроили қадим дид, мушоҳида намоянд, ва бо вучуди ин баъд ҳам ҷуръат мекунанд, ки дастурҳои ошқори ӯро нодида гиранд, мавриди ғазаби ӯ хоҳанд буд». Миллериён тоза дар зуҳури қудрати Худо, ки ба Нидои Нисфишаб анҷомид, иштирок карда буданд, вале онҳо қасами ҳафткаратаи Мӯсоро, ки Дониёл низ онро ҳамчун лаънати Мӯсо муайян мекунад, рад карданд.

Номҳо дар Каломи Худо рамзи хислат мебошанд, ва номи марде, ки Ерихӯро аз нав бино кард, ҳамроҳ бо номҳои писари нахустини ӯ ва писари хурдиаш, бисёр пурмаъноанд. Ҳиил маънои Худои зиндаи қудратро дорад ва ишора мекунад, ки Ҳиил пайрави Худои зинда буд. Далели он ки ӯ ҳамчун Байт-Илӣ шинохта мешавад, ӯро бо калисо мушаххас месозад. Абиром, нахустодаи ӯ, маънои падари баландиро дорад, ба маънои сарбаланд ва боло бардошта будан. Писари хурдиаш Сегуб маънои олимақом будан ва сарбаланд кардану боло бардоштанро дорад. Ҳар се ном унсурҳои хислати Худоро ифода мекунанд, аммо дар заминаи он нубуввате, ки онҳо ба иҷро расониданд, онҳо мардери намоёндагӣ мекунанд, ки худро болотар аз Худои Қодир, ки Ерихӯро фурӯ оварда буд, боло мебардошт ва сарбаланд мекард. «Дарвоза» дар нубувват рамзи калисо мебошад.

«Барои ҷоне, ки фурутан ва имондор аст, хонаи Худо бар рӯи замин дарвозаи осмон мебошад. Суруди ҳамд, дуо ва суханоне, ки намоёндагони Масеҳ ба забон меоранд, василаҳое мебошанд, ки Худо онҳоро муқаррар кардааст, то қавмеро барои калисои осмонӣ, барои он ибодати волотаре, ки ба он ҳеҷ чизӣ палидкунанда наметавонад ворид шавад, омода созад». Шаҳодатҳо, ҷилди 5, 491.

Оғози қор барои таъсиси як калисо дар соли 1860 оғоз ёфт, чунон ки таърихшиногон илҳомӣ, монанди Артур Уайт, набераи Эллен Уайт, ба он шаҳодат медиҳанд.

«Дар ҳоле ки Эллен Уайт дар бораи зарурати тартиб дар идора кардани қори калисо то андозае муфасссал навишта ва наҷр карда буд (ниг. Early Writings, 97–104), ва дар ҳоле ки Чеймс Уайт ин эҳтиҷро дар суханронӣҳо ва мақолаҳои худ дар Review ҳамеша пеши назари имондорон нигоҳ дошта буд, калисо дар амал қардан суст буд. Он чи ба таври умумӣ пешниҳод шуда буд, хуб пазируфта мешуд, вале вақте сухан аз он мерафт, ки ин ба сурати чизӣ созанда амалӣ гардад, муқовимат ва муқолифат падида меомад. Мақолаҳои кӯтоҳи Чеймс Уайт дар моҳи феврал қам набуданд онҳое, ки аз бепарвоӣ бедор сохтанд, ва акнун бисёр суханҳо гуфта мешуданд.»

«Ч. Н. Лафборо, ки бо Уайт дар Мичиган ҳамқорӣ мекард, нахустин қасе буд, ки посух дод. Суханони ӯ мусбат буданд, аммо бо рӯҳияи диқой:

«Қасе меғӯяд: агар шумо тавре созмон ёбед, ки тибқи қонун молиқиятро нигоҳ доред, пас шумо ҷузъи Бобил хоҳед буд. Не; ман мефаҳмам, ки байни он ки мо дар мавқеи бошем, ки молиқияти худро тибқи қонун ҳифз карда тавонем, ва он ки қонунро барои ҳифз ва маҷбуран татбиқ кардани ақидаҳои динии худ ба қор барем, фарқи қасе бузург вучуд дорад. Агар ҳифзи молиқияти калисо нодуруст бошад, пас қаро барои афрод нодуруст нест, ки қар гуна молиқиятро ба таври қонунӣ дар ихтиёр дошта бошанд? —Review and Herald, 8 март 1860».

«Чеймс Уайт ихқороти худро дар Review ба поён расонида, маъсалаи зарурати ташиқи қори наҷриётро пеши қалисо бо ин суханон гузошта буд: “Агар қасе ба пешниҳодҳои мо эътироз дошта бошад, оё метавонанд лутфан нақшае бинависанд, ки мо ҳамчун қам бар асоси он амал карда тавонем?” — Ibid., February 23, 1860. Аввалин воизе, ки дар саҳрои хизмат ба ин даъват посух дод, Р. Ф. Коттрелл буд, муҳаррири муқотибавии устувори Review. Воқуниши фаврии ӯ ошқоро манфӣ буд:»

«“Бародар Вайт аз бародарон хоҳиш кардааст, ки дар бораи пешниҳоди ӯ чиҳати таъмин кардани моликияти калисо суҳан гӯянд. Ман дақиқ наметонам, ки ӯ дар ин пешниҳод кадом тадбирро дар назар дорад, аммо мефаҳмам, ки мақсад ин аст, ки мувофиқи қонун ҳамчун як ниҳоди динӣ ба қайд гирифта шавем. Аз нигоҳи шахсии худ, ман фикр мекунам, ки «барои худ номе бисозем» кори нодуруст мебуд, зеро ин дар бунёди Бобил ҷой дорад. Ман фикр намекунам, ки Худо онро тасдиқ кунад.—Ҳамон ҷо, 22 март 1860.” Артур Вайт, Эллен Г. Вайт, ҷилди 1, 420, 421.»

Цеймс Уайт кӯшиши худро барои ба калисо табдил ёфтан дар соли 1860 оғоз кард, ва калисо бо «дарвоза» ифода мешавад. Эллен Уайт дар бораи соли 1860 чунин мегӯяд.

«Соли 1860 марг аз остонаи хонаи мо қадам гузошт ва ҷавонтарин шоҳаи дарахти оилавии моро шикаст. Ҳерберти хурдсол, ки 20 сентябри соли 1860 таваллуд ёфта буд, 14 декабри ҳамон сол вафот кард». Testimonies, ҷилди 1, 103.

Соли 1863 Уайтҳо ҳамчунин писари калонии худро аз даст доданд. Баъд аз он ки бозӣ карда, аз ҳад зиёд тафсида буд, ӯ ба ҳучрае даромад, ки дар он ҷадвалҳои матоӣ омода карда мешуданд, ва бар рӯи баъзе матоҳои намноке, ки барои омода сохтани он ҷадвалҳо истифода мешуданд, хоб рафт. Ҷадвалҳои солҳои 1843 ва 1850 таҳкурсии ҳаракати миллерино намояндагӣ мекунанд. Ҷадвале, ки дар соли 1863 таҳия шуд, ради «ҳафт замон»-и Ибодат 26-ро, ҷунонки пештар бар ду лавҳаи Ҳабакқук нишон дода шуда буд, ифода мекунад. Он паёми қалбакии таҳкурсино пеш мегузорад.

«Вақте ки рӯзи ҷумъа, 27 ноябри [1863], волидон ба Топшам расиданд, се писарашон ва Аделияро ёфтанд, ки дар истгоҳ онҳоро интизор буданд. Ба назар мерасид, ки ҳамаи онҳо дар саломатии хубанд, ба истиснои Ҳенрӣ, ки шамолхӯрда буд. Аммо сешанбеи баъдӣ, 1 декабр, Ҳенрӣ аз илтиҳоби шуш саҳт бемор шуд. Солҳо баъд Уилли, бародари хурдии ӯ, ин воқеаро чунин бозсозӣ кард:»

«Дар вақти набудани волидайнашон, Генри ва Эдсон, зеро назорати бародар Ҳоуланд, бо ҷидду ҷаҳди зиёд ба ҷаспондани ҷадвалҳо бар рӯи матоӣ машғул буданд, то барои фуруш омода гарданд. Онҳо дар як бинои иҷорагиритаи дӯкнонмонанд, тақрибан як кӯча дуртар аз хонаи Ҳоуланд, кор мекарданд. Ниҳоят, ҳангоме ки мунтазири фиристода шудани ҷадвалҳо аз Бостон буданд, ҷанд рӯз фурсате барои истироҳат ёфтанд.... Пас аз бозгашт аз сайру гашти тӯлонӣ канори дарё, ӯ [Генри] бепарвоёна дароз кашид ва бар ҷанд порчаи матои намнок, ки барои пуштибонии ҷадвалҳои қоғазӣ истифода мешуданд, хоб рафт. Аз тирезаи кушода шамоли сард мевазид. Ин беэҳтиётӣ боиси шамолхӯрии шадид гардид.»» Артур Уайт, Ellen G. White, volume 2, 70.

Соли 1863 ҳаракати Миллерӣ бо ташкил шудани як калисо ва рад кардани ҳақиқатҳои бунёдӣ, ки бар ду ҷадвали Ҳабакқук тасвир гардида буданд, ба анҷом расид. Роҳбари асосӣ, ҷунонки дар шахси Ҳиел-и Байт-Илӣ рамз ёфтааст, дар соли 1860 ба кори барпо кардани дарвозаҳо оғоз намуда буд ва барои ин амалаш писари хурдиашро аз даст дод. Дар соли 1863 ҷадвалҳои қалбакӣ ба ҷойи оромише табдил ёфтанд, ки дар он писари калонии Ҳиел ҳобе кард. Ӯ шамол хӯрда, ҳамон сол фавтид. Марги ӯ бевосита ба ҳобидан бар рӯи ҷадвалҳое, ки он вақт таҳия мешуданд, вобаста буд. Аммо ҷадвале, ки дар соли 1863 таҳия

мешуд, қалбакии он бунёде буд, ки Илёс, ки дар симои Миллер муаррифӣ шудааст, онро барафрошта буд.

Амри Ехушаъ бар зидди аз нав бино кардани Ерихӯ бо калимаи «қасам дод» ифода шудааст. Ин калима ҳам қасам ва ҳам лаънатро ифода мекунад, ва ҳамон калимаест, ки дар Левиён бисту шаш ҳамчун «ҳафт бор» тарҷума шудааст. Ин ҳамон лаънатест, ки паёми Ильёсро ҳамроҳӣ мекунад, ва он лаънат дар солҳои 1860 ва 1863 амалӣ гардид, вақте ки адвентизми миллерӣ бо ташкили як калисои қонунӣ ва бо рад кардани санги пешпоии Миллер Ерихӯро аз нав бино кард. Ҳиил аҳли Байт-Ил буд; бинобар ин, ин ба таври нубувватӣ кори Ҳиилро дар аз нав бино кардани Ерихӯ ҳамчун кори бино кардани як калисо таъкид мекунад.

«Лаънат»-и Юшаъ дар иртибот бо достони ҷанги Ерихӯ эълон карда шуд, ҷанге ки онро бидуни тақроран зикр намудани «ҳафт бор» наметавон нақл кард.

Дар соли 1863 паёми Мӯсо, ё «қасами» ӯ, чунон ки аз ҷониби Илёс пешниҳод гардид ва аз ҷониби Вилиям Миллер намояндагӣ мешуд, «лаънате» ба вучуд овард. Ҳам паёми Мӯсо ва ҳам кори Илёс рад карда шуданд. Илёс дар соли 1989 бозгашт, аммо то пас аз 11 сентябри 2001 бо Мӯсо аз нав пайваст карда нашуд. Ин маълумот ҳанӯз бояд ҳимоят карда шавад, аммо он комилан устувор аст.

«Ходимони ғайримуқаддас худро бар зидди Худо саф ороштаанд. Онҳо дар як нафас ҳам Масеҳро меситоянд ва ҳам худон ин ҷаҳонро. Дар ҳоле ки ба зохир эътироф мекунанд, ки Масеҳро мепазиранд, Бараббосро оғӯш мегиранд ва бо аъмоли худ меғунанд: “На ин Одам, балки Бараббос”. Бигзор ҳар касе ки ин сатрхоро меҳонад, ҳушёр бошад. Шайтон аз он чи метавонад анҷом диҳад, фахр кардааст. Ӯ гумон мекунад, ки метавонад он ваҳдатро, ки Масеҳ дуо карда буд то дар калисои Ӯ вучуд дошта бошад, барҳам диҳад. Ӯ меғунанд: “Ман берун хоҳам рафт ва рӯҳи дурӯғ хоҳам буд, то ҳар киро тавонам, бифиребам, ба айбҷӯӣ, маҳкум кардан ва таҳриф водорам.” Бигзор писари фиреб ва шохиди дурӯғин аз ҷониби калисое пазируфта шавад, ки нури бузург ва далели бузург доштааст, ва он калисо паёмеро, ки Худованд фиристодааст, рад хоҳад кард ва даъвоҳои аз ҳама беасос, гумонҳои ботил ва назарияҳои дурӯғинро хоҳад пазируфт. Шайтон аз аблаҳии онҳо меҳандад, зеро ӯ медонад, ки ҳақиқат чист.»

«Бисёр касон дар минбарҳои мо бо машъали нубуввати дурӯғин дар дастҳояшон хоҳанд истод, ки аз машъали ҷаҳаннамии Шайтон афрӯхта шудааст. Агар шакку беимонӣ парвариш ёбанд, хизматгузори амин аз миёни қавме дур карда хоҳанд шуд, ки гумон мекунанд бисёр чизхоро медонанд. “Эй кош ту низ, ақаллан дар ҳамин рӯзи худ, чизҳоеро, ки ба сулҳи ту тааллуқ доранд, медонистӣ!” — гуфт Масеҳ, — “лекин ҳоло онҳо аз ҷашмони ту ниҳон шудаанд.”»

«Бо вучуди ин, бунёди Худо устувор меистад. Худованд онҳоеро, ки аз онӣ Ӯянд, мешиносад. Ходими тақдирӣ набояд дар даҳони худ ҳеҷ макре дошта бошад. Ӯ бояд чун рӯз равшан бошад, аз ҳар гуна олудагии шар озод. Хизмат ва матбуоти тақдирӣ қуввае хоҳад буд дар тобондани нури ҳақиқат бар ин насли қачрафтор. Нур, эй бародарон, нури бештар ба мо лозим аст. Дар Сион карнай навозед; дар кӯҳи муқаддас бонги ҳушдор диҳед. Лашкари Худовандро бо дилҳои тақдирӣ чамъ оваред, то

бишнаванд, ки Худованд ба қавми Худ чӣ хоҳад гуфт; зеро Ё барои ҳамаи онҳое, ки хоҳанд шунид, нурро афзун гардонидаст. Бигзор мусаллаҳ ва мучаҳҳаз шуда, ба ҷанг бароянд — ба мадади Худованд бар зидди зӯроварон. Худи Худо барои Исроил амал хоҳад кард. Ҳар забони дурӯғгӯ хомӯш карда хоҳад шуд. Дастҳои фариштагон найрангҳои фиребандаро, ки дар ҳоли тарҳрезӣ ҳастанд, сарнагун хоҳанд кард. Истеҳкомҳои шайтон ҳеҷ гоҳ пирӯз нахоҳанд шуд. Пирӯзӣ ҳамроҳи паёми фариштаи сеюм хоҳад буд. Ҳамчунон ки Сардори лашкари Худованд деворҳои Ерихӯро фурӯ рехт, ҳамон тавр қавми аҳкомнигоҳдорандаи Худованд пирӯз хоҳад шуд, ва ҳамаи унсурҳои муқобил мағлуб хоҳанд гардид. Ҳеҷ кас аз хизматгори Худ, ки бо паёме аз ҷониби осмон назди онҳо омадаанд, шикоят накунад. Дигар дар онҳо айбҷӯӣ накунад ва нагӯяд: “Онҳо аз ҳад қатъӣ ҳастанд; онҳо аз ҳад саҳт сухан мегӯянд”. Шояд онҳо саҳт сухан гӯянд; вале оё ин зарур нест? Агар шунавандагон ба овози Ё ё ба паёми Ё гӯш надиханд, Худо гӯшҳои онҳоро ба ҷунбиш хоҳад овард. Ё онҳоро, ки ба каломи Худо муқовимат мекунанд, маҳкум хоҳад кард.»

«Шайтон тамоми тадбирҳои мумкинро ба кор бурдааст, то ки дар миёни мо ҳамчун халқ чизе пайдо нашавад, ки моро мазаммат ва сарзаниш кунад ва моро насиҳат намояд, ки хатогиҳои худро дур созем. Аммо халқе ҳаст, ки сандуки Худоро хоҳад бардошт. Баъзеҳо аз миёни мо берун хоҳанд рафт, ки дигар сандуко бар нахоҳанд дошт. Вале инҳо наметавонанд деворҳое барпо кунанд, то ҳақиқатро боздоранд; зеро он то ба анҷом ба пеш ва ба боло хоҳад рафт. Дар гузашта Худо мардонро барҳезонидааст, ва ҳанӯз ҳам Ё мардони муносибиро дорад, ки дар интизорӣ меистанд ва омодаанд иродаи Ёро ба ҷо оваранд,—мардоне, ки аз миёни маҳдудиятҳое хоҳанд гузашт, ки фақат мисли деворҳои бо ғили носуфта андудшудаанд. Вақте ки Худо Рӯҳи Худо бар одамон қарор медиҳад, онҳо амал хоҳанд кард. Онҳо каломи Худовандро эълон хоҳанд намуд; овози худро мисли қарнай баланд хоҳанд кард. Ҳақиқат дар дасти онҳо на коста хоҳад шуд ва на қудрати худро аз даст хоҳад дод. Онҳо ба халқ гуноҳҳои онҳоро, ва ба ҳонадони Яъқуб хатоҳояшонро нишон хоҳанд дод». Testimonies to Ministers, 409–411.